

PŘÍLOHA č. 4

DOTAZNÍK STUDIJNÍHO STYLU

Autoři:

Noel Emrvisisle (Univerzita v Edinburghu) a Paul Ramsden Univerzita v Melbourne) 1984. (Se svolením autorů přeložil a upravil Jitř Mareš, lékařská fakulta UK v Hradci Králové 1987).

Polkyny

Zatím se ví velmi málo o tom, jak studenti vlastně postupně postupují, když studují vysokoškolské učivo. Dotazník, který vám předkládám, se zajímá o různé studijní styly, jichž vysokoškoláci používají při učení. Zjištěné výsledky mají troji využití: slouží vám samotným jako citlivé zrcadlo navykých způsobů učení, slouží výzkumníkům při zkoumání studentského učení a slouží i fakultám při zdokonalování školní výuky.

Pokud se chcete o sobě něco přesnějšího dozvědět, zodpovíte jednotlivé otázky podle pravdy; nedělejte se ani lepší, ani horší. Při vyplňování dotazníku se s nikým neradíte, odpovídejte jen za sebe.

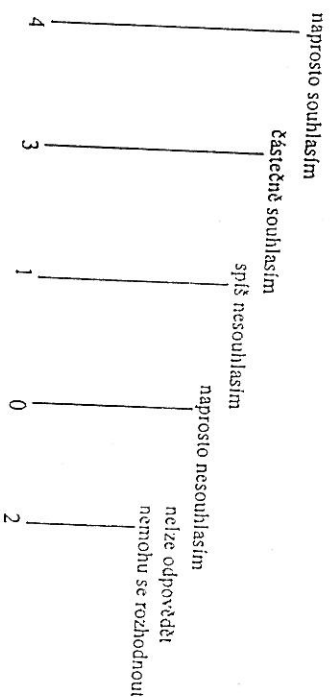
Návod na posuzování

Vyplňování dotazníku zabere nejvýše 15 minut. Všechny otázky (přesnější položky dotazníku) musejí být vyplněny, žádnou nemůžete přeskočit.

Každá položka popisuje určitý způsob učení. Pozorně si přečtete její text a zvolte tu odpověď, která je nejvýstižnější pro váš způsob učení. Zvolenou odpověď zakroužkujte. Na jedno tvrzení můžete reagovat jen jednou odpovědí, nelze zakroužkovat třeba dvě. Pokud se spletete, přeškrtněte chybnou odpověď a zakroužkuje správnou.

Odpovědi má číselnou podobu a vyjadřuje škálu názorů od naprostého souhlasu (číslice 4) po naprostý nesouhlas (číslice 0). Pokud se výjimečně nedá na něco odpovědět nebo se nemůžete definitivně rozhodnout, zakroužkujte číslici 2.

Příklad

- Během školního roku věnuji hodně času zábavě a sportu
1. Soustředuji se hlavně na ty problémy, které přímo souvisejí se zaměřením, jemuž se chci po promoci věnovat. 4 3 1 0 2
 2. Nedokáži si dobře zorganizovat čas ke studiu. 4 3 1 0 2
 3. Obvykle se snažím, abych plně pochopil význam toho, co máme předepsáno k nastudování. 4 3 1 0 2
 4. I když mám o učivu celkový přehled, moje znalosti konkrétních detailů bývají slabé. 4 3 1 0 2
 5. Při úlohách, které vyžadují, aby se člověk volně vyjádřil k určitému tématu, mám raději, když mně přesně řeknou, co se ode mne vlastně očekává. 4 3 1 0 2
 6. Záleží mi na tom, abych ve všech předmětech dopadl co nejlépe. 4 3 1 0 2
 7. Večer se mně studuje špatně, protože mě pořád něco ruší. 4 3 1 0 2
 8. Zjišťuji, že to, co se mi předkládá ke studiu, je často docela zajímavé, občas až strhující. 4 3 1 0 2
 9. Necítím se moc dobře, když mám při výuce odpovídat před spolužáky nebo veřejně debatovat při semináři. 4 3 1 0 2
 10. Všiml jsem si, že si učivo nejlépe pamatuji tehdy, když si všimám pozadí, v jakém nám je učitel prezentuje. 4 3 1 0 2
 11. Když zpracovávám zadání úkol, snažím se přesně vysvětlit to, co po nás různí učitelé chtějí. 4 3 1 0 2
 12. Často mě napadá, jestli to, co na nás v tomto ročníku učitelé požadují, je vůbec k něčemu dobré. 4 3 1 0 2

13. Když se pouštím do nové partie učiva, často si říkám, co mně asi získané informace přinesou, na které otázky tam najdu odpovědi. 4 3 1 0 2
14. Při učení se snažím zapamatovat si větší učiva, které jsme dostali nastudovat. 4 3 1 0 2
15. Mám pocit, že někdy dělám unáhlené závěry, aniž jsem se přesvědčil o potřebných detailech. 4 3 1 0 2
16. Učím se hlavně proto, abych měl větší šanci dostat se po promoci k zajímavé práci. 4 3 1 0 2
17. Můj zvyk odkládat věci na pozdější dobu způsobuje, že mlívám na konci semestru nejednou hrozně práce. 4 3 1 0 2
18. Dost volného času trávím tím, že hledám, co bych se ještě dozvěděl o zajímavých tématech, o nichž se ve škole mluvílo. 4 3 1 0 2
19. Obvyčejně nemám čas nějak víc přemýšlet o důsledcích toho, co jsem nastudoval. 4 3 1 0 2
20. Dost často mně vytkávají, že při výuce mluvíím nebo píši o věcech, které nejsou pro daný problém podstatné. 4 3 1 0 2
21. Pokud to jde, snažím se dělat svou práci lépe než moji spolužáci. 4 3 1 0 2
22. Když se večer začínám učit, jde mi všechno pomaleji. 4 3 1 0 2
23. Když čtu nějaký odborný text, obvykle se zamýšlím na jednotlivými důkazy, abych zjistil, zda uváděné závěry jsou skutečně pravdivé. 4 3 1 0 2
24. Mám rád takové předměty, jejichž učivo je naprosto jasné a strukturováno a velmi dobře uspořádáno. 4 3 1 0 2
25. I když si pamatuji údaje a detaily, dělá mi potíže spojit je dohromady v ucelený systém. 4 3 1 0 2
26. Člověk se nemůže věnovat stejně intenzivně všemu, a proto při studiu dávám přednost předemětům spíše podle budoucí užitečnosti než podle zajímavosti. 4 3 1 0 2
27. Když se někdy zamyslím nad svým dosavadním studiem, napadá mě, proč jsem si vlastně vybral zrovna tenhle obor a ne něco jiného. 4 3 1 0 2
28. Při "zamapování" nové partie učiva mně pomáhá, když si udělám představu o tom, jak jednotlivé myšlenky do sebe zapadají. 4 3 1 0 2
29. Často se přisílím, že čtu odborný text, aniž bych se snažil mu doopravdy porozumět. 4 3 1 0 2
30. Učitelé mě nabádají, abych se nebál daleko víc využívat vlastních myšlenek. 4 3 1 0 2

31. Snažím se promyslet, jak dlouho mně asi bude trvat každá část úkolu, abych mohl všechno, co máme uloženo, stihnout ve stanovené době. 4 3 1 0 2
 32. Připouštím, že je mně daleko bližší trávit volný čas zábavou než sedět nad učením. 4 3 1 0 2
 33. Snažím se hledat vztahy mezi různými partemi učiva všude tam, kde je to možné. 4 3 1 0 2
 34. Když neodvezdám práci ve stanoveném termínu, prožívám pak úzkost a napětí. 4 3 1 0 2
 35. Mám-li zpracovat určitým téma nebo řešit nějaký problém, rozdělím si celý úkol na několik částí a řeším ho postupně. 4 3 1 0 2
 36. Snažím se ze všech sil, abych získal lepší známky než moji spolužáci. 4 3 1 0 2
 37. Zajímají mě lidé, a proto dost času věnuji tomu, abych víc poznal své spolužáky. 4 3 1 0 2
 38. Baví mě promýšlení věci, a tak si někdy pohrávám s myšlenkami, které mě napadají nad tím, co právě studuji. 4 3 1 0 2
 39. Když v úvodu zkoušení něco spletu, hned zpanikařím. 4 3 1 0 2
 40. Když řeším nějaký problém, nedatí se mně "přehodit výňbku" a začít nejednou s něčím úplně jiným. Raději dotáhnou jednu věc až do konce a lepeve potom se pusťím do jiné. 4 3 1 0 2
 41. Při studiu se snažím, abych si vybavil, na co se při zkoušení jednotlivých témat kladl největší důraz. Pomáhá mně to rozhodnout, na co se mám při opakování soustředit. 4 3 1 0 2
 42. To, že studuji na vysoké škole, byla spíše shoda okolností. Sám jsem o to nijak zvlášť neustíloval. 4 3 1 0 2
 43. Při řešení problémů dávám přednost vyzkoušeným postupům, než abych riskoval a hledal nějaká jiná řešení. 4 3 1 0 2
 44. Často mám obavy, jestli budu stačit na nároky tohoto ročníku. 4 3 1 0 2
 45. Během školního roku věnuji hodně času zábavě a sportu. 4 3 1 0 2
- Nyní máte dotazník vyplněný. Jak ho tedy vyhodnotit? Dotazník zjišťuje šest základních proměnných. Z toho tři studentovo učení podporují, tři spíše znesnadňují. Jaký počet bodů jste v každé proměnné dosáhli, sečtete si své číselné odpovědi podle svých proměnných, tím je váš studijní styl lepší, čím více bodů získáte v "kladných" proměnných, tím je váš studijní styl horší.

Název proměnné	Čísla otázek (položek) které ji zjišťují	Pásmo průměru (počet bodů)	Vámi dosažený počet bodů
+	Orientace na výkon	1,6,11,16,21,26,31,36,41	21 až 30
+	Orientace na význam a smysl učení	3,8,13,18,23,28,33,38	17 až 27
+	Systematicčnost v učení	35,40,43	5 až 9
-	Orientace na reprodukování učiva	5,9,14,19,24,29,34,39,44	19 až 29
-	Mimoškolní orientace	2,7,12,17,22,27,32,37,42,45	12 až 23
-	Negativní tendence v učení	4,10,15,20,25,30	7 až 15

Pokud by vás zajímal přesnější pohled na váš studijní styl, můžete své výsledky vyhodnotit podrobněji. Většina ze šesti sledovaných proměnných se totiž skládá z dílčích složek, které se dají vyhodnotit samostatně. Opět platí, že vyšší počet bodů v "kladných" složkách značí lepší styl učení, vyšší počet bodů v "záporných" složkách horší styl učení. Pokud získáte méně bodů v "kladných" složkách, než je pásmo průměru, jste na tom velmi špatně. Musíte se svým studijním stylem rychle něco udělat, aby se zlepšil.

Název proměnné	Čísla otázek (položek) které ji zjišťují	Pásmo průměru (počet bodů)	Vámi dosažený počet bodů
+	Orientace na výkon		
	strategický přístup	11, 31, 41	8 až 12
	snaha dosáhnout úspěchu	6, 21, 36	7 až 11
	profesionální motivace	1, 16, 26	4 až 10

+	Orientace na význam a smysl učení	3, 13, 23, 28, 33	11 až 18	
	učení do hloubky	8, 18, 38	5 až 9	
	vnitřní motivace	35, 40, 43	5 až 9	
+	Systematicčnost v učení			
-	Orientace na reprodukování učiva: povrchní přístup	5, 14, 19, 24, 29	12 až 18	
	snaha vyhnout se neúspěchu	9, 34, 39, 44	6 až 13	
-	Mimoškolní orientace: nesytematický přístup			
	negativní motivace	2, 7, 17, 22	3 až 10	
	potřeba sociálního styku	12, 27, 42	1 až 6	
		32, 37, 45	5 až 10	
-	Negativní tendence v učení: lehkomyšlný přístup	4, 15, 20	3 až 8	
	přepětlivost, absence nadhledu	10, 25, 30	3 až 8	

PŘÍLOHA č. 5

PREFERENČNÍ MOTIVAČNÍ DOTAZNÍK

(Podle: Hrabal, 1988, s. 97 n)

KDYŽ SE VE ŠKOLE SNAŽÍM, JE TO PROTO, ŽE

I chci, aby ke mně měl učitel dobrý vztah	to, co se učím, mě zajímá	II
V chci být lepší než někteří spolužáci	mám dobrý pocit, když se něco dobře naučím	VI
II to, co se učím, mě zajímá	bojím se, že nebudu nic umět	IV
III vim, že učení je má povinnost	mám dobrý pocit, když se něčemu dobře naučím	VI
VI mám dobrý pocit, když se něco dobře naučím	to, co se učím, mě zajímá	II
I chci, aby ke mně měl učitel dobrý vztah	vim, že učení je má povinnost	III
III vim, že učení je má povinnost	obávám se, že nebudu nic umět	IV
IV obávám se, že nebudu nic umět	chci, aby ke mně měl učitel dobrý vztah	I
II to, co se učím, mě zajímá	vim, že učení je má povinnost	III
V chci být lepší než někteří spolužáci	to, co se učím, mě zajímá	II
III vim, že učení je má povinnost	chci být lepší než někteří spolužáci	V
IV bojím se, že nebudu nic umět	mám dobrý pocit, když se něco dobře naučím	VI
I chci, aby ke mně měl učitel dobrý vztah	chci být lepší než někteří spolužáci	V

Napiš jiné důvody

Instrukce k preferenčnímu motivačnímu dotazníku

Jistě sám dobře víš, že mezi žáky jsou veliké rozdíly v tom, proč se ve škole snaží. Existují dokonce různé důvody, proč jsou žáci snaživí v různých předmětech. Dotazník, který máš před sebou, se právě na tyto důvody ptá. Nezáleží v něm na tom, jak mnoho a jak často se snažíš, ale na tom, proč se snažíš něco naučit. Otázky obsahují různé důvody, pro které se žáci učí. Tvým úkolem bude vybrat vždy ze dvou důvodů ten, který pro tebe platí v (učitel doplní svůj vyučovací předmět). V dotazníku nejsou dobré a špatné důvody, všechny se mohou u žáků vyskytovat. Odpovídej tak, jak tě napadne hned po přečtení dvojice otázek. Odpověď vyznač křížkem u jednoho nebo druhého důvodu podle toho, který pro tebe více platí.

Vysvětlení motivačních kategorií

- I pozitivní sociální motivace
- II poznávací motivace
- III morální motivace - pocit povinnosti
- IV obava z následku
- V touha po vyniknutí a prestiži
- VI dobrý pocit z dobrého výkonu

Zpracování výsledků

Sečteme křížky u jednotlivých typů a zapíšeme k římským číslicím. Tím dostaneme pro každého žáka jeho vlastní strukturu důvodů. Z výsledků jednotlivých dotazníků pak sestavíme tabulku, do které přidáme prospěch žáka, jak jsme ho klasifikovali v daném vyučovacím předmětu.

Dále:

vypočítáme průměry pro údaje v každém sloupci (např. I = 1,65, II = 2,7, III = 3,8, IV = 2,3, V = 1,1, VI = 3,3. Převažující mot. kategorie má nejvyšší hodnotu.